

**شاخص های ابلاغی عفاف و حجاب
ستاد امر به معروف و نهی از منکر
به دستگاه ها و نهاد های دولتی**

ستاد امر به معروف و نهی از منکر

شماره: ۲۰۳۰۴۰۹۹...

تاریخ: ۱۴۰۰/۱۱/۱۷...

پیوست: ۱ برگه

باید امر به معروف و نهی از منکر کنید، و گرنه اشرار شما،
به شما حکومت می‌کنند، آنگاه خوبان شما دعا می‌کنند،
ولی دعایشان مستجاب نمی‌شود. امام کاظم علیه السلام - تهذیب الاحکام

بسم الله

«تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ» (البقرة/۲۲۹)

این احکام حدود الهی است پس از این حدود تجاوز و سرکشی نکنید کسانی که به مریم امکام
و حدود الهی تجاوز کنند پس آنان قطعاً از ظالمین هستند

سلام علیکم

با صلوات بر محمد و آل محمد (صلی الله علیه و آله و سلم)

با احترام به استحضار می‌رساند ستاد امر به معروف و نهی از منکر بنا به رسالت الهی و قانونی خود، با استناد به بند ۱۱ ماده
۱۶ قانون حمایت از آمرین به معروف و ناهیان از منکر و ناظر به بندهای ۵، ۸، ۱۰ و ۱۱ مصوبه جلسه ۴۲۷ شورای عالی انقلاب
فرهنگی^۱ در خصوص شاخص‌های عفاف و حجاب چهار تکلیف اصلی به شرح زیر دارد:

الف) تبیین شاخص‌های حجاب اسلامی و تعیین موارد مخالف با آن (بند ۵)

ب) اجرای اصول پوشش اسلامی توسط دستگاه‌های ذیربط (بند ۱۰)

ج) نظارت بر رعایت کامل عفاف و حجاب در مراکز و سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی (بند ۱۱)

د) اعزام آمران و ناهیان در ادارات به منظور اجرای صحیح این فریضه در خصوص عفاف و حجاب اسلامی (بند ۸)

به پیوست شاخص‌های عفاف و حجاب اسلامی جهت ابلاغ^۲ به اعضای شورا و دستگاه‌های متبوع تقدیم می‌گردد.

شایان ذکر است به منظور تحقق تأمین نظر شارع مقدس و قانون‌گذار از آنجا که ستاد امر به معروف و نهی از منکر در انجام
تکالیف الهی و وظایف قانونی خود جدی و مصمم به پیگیری می‌باشد، مستدعی است به نکات زیر اهتمام ویژه مبذول فرمایید:
۱- همان گونه که مستحضرید اگر قرار است امر حسن و معروفی ایجاد و امر قبیح و منکری رفع گردد لازم است مسئولان و
مدیران ابتدا اهتمام لازم نسبت به مجموعه خود داشته باشند تا مشاهده اصلاح دستگاه‌های حاکمیتی موجب جلب اعتماد
مردم به رویکردهای نظام خصوصاً در مسأله عفاف و حجاب گردد.

^۱ آیین نامه راهکارهای اجرایی گسترش عفاف و حجاب (مصوب جلسه ۴۲۷ مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۱۴) شورای فرهنگی عمومی کشور ناظر به وظایف ستاد امر به معروف و نهی از منکر

^۲ آیین نامه راهکارهای اجرایی گسترش عفاف و حجاب (مصوب جلسه ۴۲۷ مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۱۴) شورای فرهنگی عمومی کشور ناظر به سیاست‌ها و راهکارها بند ۲
تهران، خیابان پاسداران، نیستان سوم، خیابان شهید راستوان، تقاطع چیدری، پلاک ۳
www.setad-abm.com

۲- از آنجا که شورای امر به معروف و نهی از منکر دستگاه به ریاست بالاترین مقام مسئول، متکفل همه امور امر به معروف و نهی از منکر آن دستگاه می‌باشد، لذا نظارت کامل بر عفاف و حجاب تا حصول اطمینان از اجرای پوشش اسلامی بر اساس شاخص‌های حجاب اسلامی بر عهده این شورا می‌باشد.

۳- ذیل شاخص‌های اعلامی ستاد، شورای امر به معروف و نهی از منکر هر دستگاه، موظف است بنا به اقتضاء آن دستگاه در چارچوب شاخص‌های ارائه شده، شیوه و راهکارهای اجرایی مناسب را مشخص نماید و در صورت نیاز، به تبیین بیشتر و جزئی‌تر موارد بپردازد.

۴- شورای امر به معروف و نهی از منکر موظف است وضعیت‌سنجی و خودارزیابی دقیق بر اساس شاخص‌ها از وضعیت موجود عفاف و حجاب دستگاه‌های تابعه را تنظیم و به ستادهای متناظر شهرستان، استان و مرکز ارسال نماید.

۵- ضروری است شورای امر به معروف و نهی از منکر دستگاه در یک بازه زمانی ۵ ماهه بر اساس برنامه عملیاتی زمان‌بندی شده (هر ماه حدود ۲۰ درصد) فاصله‌های کیفی و کمی وضعیت موجود را از شاخص‌های ابلاغی کاهش داده و تا ۲۱ تیرماه ۱۴۰۱ (روز عفاف و حجاب) وضعیت دستگاه را به شاخص‌های مطلوب رسانده و در هر مرحله به ستاد امر به معروف و نهی از منکر گزارش‌های لازم را ارسال نماید.

۶- بدیهی است مدیر هر قسمت از دستگاه‌ها مستقیماً مسئول اجرای قانون عفاف و حجاب بر اساس شاخص‌ها و نظارت بر رعایت عفاف و حجاب و ارزش‌ها و شئون قانونی کشور در حوزه عملکردی^۱ تحت مدیریت خود می‌باشد. و هرگونه کوتاهی و اهمال در این خصوص طبق قانون مصداق بارز ترک فعل است که نیاز به ارشاد و توجیه و یا توبیخ توسط مدیران مافوق دارد و در صورت سهل‌انگاری مدیران مافوق به دستگاه ذیربط معرفی می‌شوند.

۷- مسئول عفاف و حجاب شورای امر به معروف و نهی از منکر دستگاه با اختیارات کامل مشخص شود و در تعامل کامل با ستادهای امر به معروف و نهی از منکر متناظر شهرستان، استان و مرکز، مسئول پاسخگوی عفاف و حجاب دستگاه و واحدهای تابعه باشد.

۸- نظارت و بازرسی در وهله اول بر عهده شورای امر به معروف و نهی از منکر با کمک ظرفیت‌های نظارتی آن دستگاه می‌باشد و در وهله دوم لازم است با ایجاد ساز و کارهای مناسب و آسان از گزارش‌های مردمی استفاده اثربخش گردد و در وهله سوم با کمک تشکلهای و فعالین عرصه عفاف و حجاب، بازرسین محسوس و غیرمحسوس از طرف ستاد امر به معروف و نهی از منکر، با همکاری سازمان بازرسی و وزارت کشور و سایر دستگاه‌های ذیربط اعزام می‌شوند.^۲

^۱ آیین نامه راهکارهای اجرایی گسترش عفاف و حجاب (مصوب جلسه ۴۲۷ مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۱۴) شورای فرهنگی عمومی کشور ناظر به سیاست‌ها و راهکارها بند ۳ و دستورالعمل برنامه‌های ده‌گانه درون سازمان ترویج فرهنگ عفاف و حجاب در دستگاه‌های اجرایی و استان‌های سراسر کشور ویژه کارکنان، مراجعین و خانواده‌ها

^۲ آیین نامه راهکارهای اجرایی گسترش عفاف و حجاب (مصوب جلسه ۴۲۷ مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۱۴) شورای فرهنگی عمومی کشور ناظر به بند ۸

ستاد امر به معروف و نهی از منکر

شماره: ۲۰۳۴۹۹

تاریخ: ۱۳۸۴/۱۱/۱۰

پیوست: ۱/۵

باید امر به معروف و نهی از منکر کنید، وگرنه اشرار شما،
به شما حکومت می‌کنند، آنگاه خوبان شما دعا می‌کنند،
ولی دعایشان مستجاب نمی‌شود. امام کاظم علیه السلام - تهذیب الاحکام

بسمه تعالی

۹- مقتضی است طراحی و اجرای برنامه‌های ترویجی و اقناعی برای گسترش فرهنگ قانون‌پذیری در زیباترین شکل و قالب، اطلاع‌رسانی^۳ سریع و مؤثر نسبت به شاخص‌های عفاف و حجاب و اجرای قانون، صورت گیرد تا فردی بی اطلاع از لزوم اجرای قانون مذکور در دستگاه‌های دولتی، مورد توبیخ قرار نگیرد. همچنین لازم است از مشوق‌های مؤثر^۴ نیز استفاده حداکثری شود.

۱۰- شکل و قالب و روش‌های برخورد و چگونگی استفاده از ظرفیت‌های تشویقی و تنبیهی، همگی توسط شورای امر به معروف و نهی از منکر دستگاه‌ها به گونه‌ای تنظیم و اجرا می‌شود که فراتر از گزارش‌دهی‌های متداول، منجر به خروجی اصلاح وضعیت در حوزه عفاف و حجاب تا زمان مقرر شود.

۱۱- تبیین و چگونگی پوشش و حجاب مراجعه‌کنندگان تا اعلام شاخص‌های مشترک برای همه دستگاه‌ها در چارچوب‌های قانونی عفاف و حجاب و به تناسب شرایط دستگاه‌ها توسط شورای امر به معروف و نهی از منکر مشخص و اجرا می‌گردد.^۵

۱۲- نظرات و پیشنهادات نسبت به شاخص‌های اعلامی جمع‌آوری شده و بدون توقف کار مراتب به ستاد امر به معروف و نهی از منکر منعکس تا در مرحله بعد نسبت به تکمیل شاخص‌ها اعمال شود و یا الحاقیه‌های لازم صادر گردد. ۴۰۰/۲/۲۵۴

با تشکر از بذل عنایت و اهتمام حضرتعالی

قائم مقام رئیس ستاد امر به معروف و نهی از منکر کشور

ستاد امر به معروف و نهی از منکر

^۳ راهبردهای گسترش فرهنگ عفاف و مصوب جلسه ۵۶۶ مورخ ۱۳۸۴/۵/۴ ناظر به بند ۳۴، ۱۰ و آیین نامه راهکارهای اجرایی گسترش عفاف و حجاب (مصوب جلسه ۴۲۷ مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۱۴) شورای فرهنگی عمومی کشور ناظر به بند ۳ ماده ۳ و دستورالعمل برنامه‌های ده‌گانه درون سازمان ترویج فرهنگ عفاف و حجاب در دستگاه‌های اجرائی و استان‌های سراسر کشور ویژه کارکنان، مراجعین و خانواده‌ها.

^۴ آیین‌نامه راهکارهای اجرایی گسترش عفاف و حجاب (مصوب جلسه ۴۲۷ مورخ ۱۳۸۴/۱۰/۱۴) شورای فرهنگی عمومی کشور ناظر به بند ۷.

^۵ دستورالعمل برنامه‌های ده‌گانه درون سازمان ترویج فرهنگ عفاف و حجاب در دستگاه‌های اجرائی و استان‌های سراسر کشور ویژه کارکنان، مراجعین و خانواده‌ها.

شاخص های عفاف و حجاب برای کارمندان دستگاه ها و نهادهای دولتی:

از آنجا که مساله عفاف و حجاب، مساله ای عقلی، اخلاقی و شرعی است و در عین حال مساله عفاف فراتر از حجاب و حجاب قسمی از اقسام عفاف، می باشد، برای تبیین جامع در ارایه شاخص ها، ابتدا انواع عفاف در ابعاد زیر بیان می شود:

۱. عفاف در نگاه:

نگاه عفیفانه هم برای آقایان و هم برای خانم ها مورد تاکید قرآن کریم^۱ می باشد و چشم چرانی و هرزگی در نگاه، تقبیح و منکر شمرده شده است.

وظایف دستگاه: دستگاه های دولتی می باید شرایط در چینه های محیطی، فرهنگ سازی های تنبیهی و تشویقی و... را به گونه ای تنظیم نمایند که محیط کاری حتی المقدور مصون از ناامنی و بی عفتی در نگاه باشد.

۲. عفاف در گفتار:

عفت کلام و خوب سخن گفتن از امور قرآنی^۲ است که لازمه جامعه با فرهنگ و تمدن ساز می باشد. مردمی که نتوانند خوب صحبت کنند، مردمی رشد نایافته هستند که در حداقل تعاملات اجتماعی با مشکل مواجه شده و باعث بسیاری از نزاع ها و اختلافات و بدبینی ها می شوند.

وظایف دستگاه: دستگاه های دولتی موظفند با هرگونه بی عفتی در کلام به طور جد مقابله نموده و مروج عفت کلام باشند. مدیران و کارمندان باید به بهترین شکل با همدیگر و خصوصاً ارباب رجوع برخورد نموده و مراجعین را حقیقتاً ارباب رجوع بدانند و از احترام های لازم شان انسانی دریغ ننمایند. کارمندانی که با لحن بد با ارباب رجوع و یا همکاران صحبت می نمایند، جواب سلام ارباب رجوع را نمی دهد، با ضمیر مفرد و بی ادبانه با مخاطب صحبت می کند و به بهانه مشکلات زندگی و اقتصادی، کرامت انسانی مراجعین را رعایت نمی کند متناسب با رفتارشان باید مورد تذکر و مؤاخذه قرار گیرند.

۳. عفاف در حرکات و سکنات:

وقار و طمانینه در حرکات به گونه ای که جلب توجه نکند، لازمه عفت انسان با شخصیت است. ممکن است فردی پوشش کامل داشته باشد، ولی حرکات غیر عفیفانه، زننده و جلف داشته باشد. قرآن کریم^۳ بر این نوع از عفت تاکید می نماید.

وظایف دستگاه: کارمندانی که دارای متانت در حرکات و سکنات هستند باید الگو و مورد تشویق قرار گیرند و در مقابل کارمندانی که در حرکات و سکنات از متانت و وقار لازم برخوردار نیستند و حرکاتشان باعث جلب توجه نامتعارف دیگران می باشد، باید مورد تذکر قرار گیرند و دستگاه ها این مساله را ضد ارزش جلوه داده و زمینه خودنمایی را مسدود نمایند.

۱ آیات ۳۰ و ۳۱ سوره نور ۹
۲ آیه ۳۲ سوره احزاب
۳ آیه ۲۵ قصص

۴. عفاف در معاشرت:

یکی دیگر از انواع عفاف در قرآن کریم^۴ حجب و حیا در معاشرت خصوصاً رعایت مسایل محرم و نامحرم، اجازه گرفتن در ورود به محیط‌های امن و برهم نزدن آرامش مکان‌های زندگی می‌باشد.

وظایف دستگاه: رعایت حریم محرم و نامحرم در محیط کاری، عدم استفاده از الفاظ نامناسب برای نامحرم، صدا کردن نامحرم با اسم کوچک و با ضمیر مفرد و ورود به مسایل غیرکاری از جمله مصادیق غیر عقیفانه در محیط کار می‌باشد که باید با برنامه‌ریزی‌های سلبی و فرهنگ‌سازی‌های ایجابی، این مساله را تدبیر کرد.

۵. عفاف در پاکدامنی:

عفت در ارتباطات عاطفی و جنسی از وجوه عفت است که قرآن کریم برای حفظ و صیانت خانواده‌ها هم در مورد آقایان^۵ و هم در مورد خانم‌ها^۶ در آیات زیادی به آن توجه داده است.

وظایف دستگاه: دستگاه‌ها باید مراقب عفاف در پاکدامنی در محیط‌های کاری، با زدودن زمینه‌های بروز و ظهور آن باشند. هیچگاه نباید ارتباطات غیرکاری در دستگاه‌ها عادی سازی شود و نباید از زمینه‌های ایجاد این گونه مسایل به سادگی عبور کرد. بی‌توجهی به این مساله، باعث وجود مشکلات عدیده در زندگی‌های خانوادگی و تولید فساد و فحشاء می‌شود.

از موارد شش‌گانه عفاف، در پنج مورد ذکر شده به تناسب شرایط دستگاه‌ها، شاخص‌های مصادقی‌تر و همچنین روش‌های تشویقی و توبیخی توسط شورای امر به معروف و نهی از منکر دستگاه تبیین می‌شود.

۶. عفاف در پوشش:

یکی از انواع عفاف، عفت در پوشش و حجاب اسلامی برای خانم‌ها و آقایان است. به دلیل اهمیت مسئله در اسلام و قوانین کشور^۷ به پوشش افراد خصوصاً در صحنه اجتماع و محیط کار و فعالیت اهمیت داده شده و افراد از بدپوششی و بی‌عفتی در پوشش نهی شده‌اند.

از آنجا که قانون‌گذار به صورت مشخص تبیین شاخص‌های عفاف در پوشش و حجاب اسلامی را مدنظر قرار داده است، لذا شاخص‌های پوشش اسلامی برای کارکنان خانم و آقا به تفکیک با بسط بیشتر ارائه می‌گردد.

شاخص‌های پوشش و حجاب اسلامی:

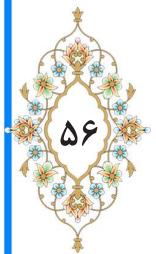
معیارهای مشترک و اصلی پوشش خانم‌ها و آقایان در چهار حیطه ذیل تعریف می‌شود:

^۴ آیات ۲۷ سوره نور و ۵۳ سوره احزاب

^۵ آیات ۲۹ معارج، ۵ مومنون، ۳۲ اسراء و ...

^۶ آیات ۱۲ ممتحنه، ۳۵ احزاب، ۳۱ نور و ...

^۷ شاخص‌ها عمدتاً با توجه به قوانین موجود ادارات، سازمان‌ها و مراکز آموزشی و بهداشتی تنظیم شده است.

۱. بدن نما نبودن

۲. عدم جلب توجه

۳. پوشیدگی

۴. عدم آرایش

بر این اساس حدود حجاب رسمی لازم‌الاتباع در تمامی دستگاه‌های دولتی، متخذ از چارچوب های شرع مقدس و قوانین به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱. شاخص پوشش خانم‌ها:

الف) چادر و مقنعه

- پوشاندن همه موهای سر با چادر و روسری و یا با مقنعه

تبصره ۱: فقط در صورت استفاده از چادر، از روسری‌های بلند که کارکرد مقنعه را ایفا می‌کند، می‌توان استفاده نمود. تبصره ۲: مشوق های لازم برای استفاده از حجاب برتر (چادر) مانند اعطای چادر به عنوان عیدی، در دستور کار قرار داده شود.

- استفاده از مقنعه پوشاننده گردن و شانه، حداقل تا روی سینه

- عدم استفاده از هر پوشش دیگری برای پوشاندن سر به جای مقنعه چادر مانند شال، کلاه و ...

- عدم استفاده از مقنعه و چادرهای نازک، توری، نگین دار و ...

ب) مانتو:

- استفاده از روپوش و مانتو بلند و متعارف (حداقل تا زیر زانو)

- استفاده از مانتوی وزین، ساده و اداری

- عدم استفاده از مانتوی کوتاه، تنگ و آستین کوتاه

- عدم استفاده از مانتوی دارای چاک بالای زانو و مانتوی جلو باز

ج) شلوار:

- استفاده از شلوار (پوشیدگی تا مچ پا)

- عدم استفاده از شلوار کوتاه، تنگ و دارای پارگی، زاپ، چاک، براق و فاق نامناسب

- عدم استفاده از دامن، جایگزین شلوار به غیر از موارد خاص بیماری.

د) جوراب:

- استفاده از جوراب غیر نازک با پوشانندگی کامل پا
- عدم استفاده از جوراب‌های کوتاه و غیر متعارف

ه) کفش:

- کفش متعارف و مناسب محیط کار
- عدم استفاده از کفش با پاشنه بلند، صدادار و غیر متعارف
- عدم استفاده از چکمه‌های بلند روی شلوار

و) رنگ:

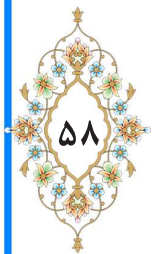
- استفاده از رنگ‌های متعارف و مناسب با محیط کار در پوشش (اعم از مانتو، شلوار، چادر، روسری، مقنعه، جوراب و کفش)

ز) سایر موارد:

- عدم استفاده از هرگونه آرایش در صورت و دست‌ها
- عدم استفاده از لاک و ناخن مصنوعی و ...
- عدم استفاده غیرمتعارف از زیورآلات آشکار (انواع حلقه و نگین بینی و دندان و... و بکار بردن دستبند به دست و پا).
- عدم استفاده از عطر و ادکلن با رایحه تند

۲. شاخص پوشش آقایان:

- آراستگی موی سر و محاسن (عدم بلندی غیرمتعارف ریش، موی سر، سبیل و ...)
- عدم آرایش نمودن به سبک‌های غربی، غیر متعارف و زننده صورت، موی سر، محاسن، ابرو و...
- عدم استفاده از کراوات، پاپیون، کمربندهای غیرمتعارف و نمادهای غربی
- عدم استفاده از لباس‌های تنگ، بدن نما، پاره و وصله‌دار
- عدم استفاده از تی‌شرت، پیراهن تنگ و کوتاه و یقه باز نامتعارف
- عدم استفاده از شلوار کوتاه، تنگ، نازک و دارای پارگی، وصله، زاپ و فاق نامناسب

- عدم استفاده از طلا و هرگونه زیورآلات اعم از گردن بند، زنجیر، مچ بند، دستبند و گوشواره

۳. شاخص ها و ملحقات مشترک آقایان و خانم ها:

- عدم استفاده از عکس های غیرمجاز و بدون پوشش اسلامی در فضای مجازی از جمله عکس نمایه (پروفایل)^۸

- عدم خالکوبی و تصویرگری در قسمت های قابل رویت بدن

- عدم چاپ و وصل هرگونه علامت، تصویر و کلمات خارجی غیرمتعارف بر روی لباس و پوشش

- عدم استفاده از لباس های منقوش به آرم، تصاویر نامتعارف، نوشته های مذاهب و نمادهای

- فرهنگ غرب، علائم فرقه های ضاله و گروه های منحرف

- خودداری از به کارگیری بانوان در پست و محل های سازمانی ویژه آقایان و بالعکس^۹

- به کارگیری منشی و یا مسئول دفتر مرد برای مدیران مرد و زن برای مدیران زن.^{۱۰}

تبصره: به کارگیری منشی زن بد حجاب، تخلف مضاعف محسوب می شود.

ملاحظات:

۱. تشخیص متعارف و غیرمتعارف بودن با شورای امر به معروف و نهی از منکر هر دستگاه می باشد.

۲. بنا به تشخیص شورای امر به معروف و نهی از منکر، دستگاه ها می توانند لباس اداری یکسان (متحدالشکل) استفاده نمایند.

۳. ایجاد فضای امن و سالم با اتخاذ تدابیر مناسب برای جداسازی محیط بانوان از جمله در محل کار، سرویس ایاب و ذهاب و غذاخوری.

۴. بر اساس بند اول از اصل سوم قانون اساسی مبنی بر «مبارزه با کلیه مظاهر فساد و تباهی» هرگونه تظاهر به فساد و تباهی ملحق به شاخص های عفاف و حجاب می باشد. مانند:

الف) استفاده از موسیقی های غیرمجاز در محیط های کاری و وابسته به دستگاه ها

ب) نمایش، ترویج، تبلیغ و خرید و فروش وسایل و اجناس مغایر با حوزه عفاف و حجاب

ج) روزه خواری علنی، در ماه مبارک رمضان

۸ مقررات و ضوابط شبکه های اطلاع رسانی رایانه ای (مصوب جلسات ۴۸۲ الی ۴۸۸ مورخ ۱۳۸۰) ناظر به بند ۶-۱۰ و ۷-۱۰

۹ آیین نامه راهبردهای گسترش فرهنگ عفاف (مصوب جلسه ۵۶۶ مورخ ۱۳۸۴/۵/۴) ناظر به بند ۳۶، دستور العمل برنامه های درون سازمانی یازده گانه ترویج فرهنگ عفاف و حجاب در دستگاه های اجرایی (ادارات دولتی و نهاد های عمومی سال (۱۳۹۲) و دستور العمل برنامه های ده گانه درون سازمان ترویج فرهنگ

عفاف و حجاب در دستگاه های اجرایی و استانیهای سراسر کشور ویژه کارکنان، مراجعین و خانواده ها
۱۰ همان

